

Bastion Ähra. B.

M. N. 142/260 1927

Saup. 4/11-27

Muinaistieteellinen Toimikunta
Historiallinen osasto.

Kertomus Suomenlinnan museon alueella kesällä 1937 suoritetuista korjaus- y.m. töistä.

Toukokuun 18 päivänä kävivät arkkitehti A. W. Rancken ja al-lekirjoittanut Suomenlinnan museon alueella tarkastamassa siellä kesällä suoritettavia töitä. Toimikunnan käytettäväksi oli myön-netty varoja: tykkien puhdistukseen, alustoiden (lavettien) korjaukseen, konservointiin ja maalauksiin Smk. 10,000:- ja n.s. muurien korjauksiin Smk. 20,000:-.

Tarkastus-käynnillään Arkkitehti piti tärkeänä, että ensitilassa siistitään ja puhtaaksi raivataan ne alueet joilla yleisö pääasiallisesti käy, niille vuoden 1930 jälkeen kertyneestä ja korjaustöiden jäleltä jääneestä roskasta ja jätteistä.

Arkkitehdin kehoituksesta pyysin Muinaistieteellisen Toimikunnan konservaattori M. Kenttämään käymään Suomenlinnassa tarkastamassa tykkejä y.m. ennen konservointia ja antamaan ohjeita niiden käsittelyssä. Maisteri Kenttämaa kävikin Suomenlinnassa toukokuun 25 päivänä neuvon ensitilassa miten parhaiten ja helpommilla aineilla saa ruosteen joko pois tai mahdollisesti/kiinitettyä. Ollen antamansa työohjeet yleensä samallaisia kuin Arkkitehdinkin neuvot.

Kesäkuun 3 päivänä aloitettiin työt Suomenlinnassa. Ensinnä siivottiin Hyvänomantunnon luonna olevaa liiteriä niin paljon, että saatiin jokin paikka jonne voitiin järjestää varastosuoja ja työvälineille suojapaikka. Kustaanmiekalla, useita vuosia lukittuina olleet holvit, joissa piti olla aikaisemmilta ajoilta Suomenlinnaan ostettuja työkaluja, oli aikaisemmin keväällä Intendentin y.m. toimesta avattu ja todettu tyhjiksi. Joten ei ollut mitään entisiä työkaluja tai välineitä. Turusta saatiin palautetuksi 1500 kg:n talja, pieni vintturi, pieni sementin sekoituskone ja paloruisku, ollen kaikki, paitsi sekoituskone, ennen käyttöä perinpohjin korjattava. Rakennushallituksen varastosta saatiin muutamia rautakankia y.m. pienempää työvälinettä. Ollen kuitenkin miltei kaikki työkalut hankittava uusia.

Tykkien kunnostamiseen myönnetyn määrärahan puitteissa suoritettiin seuraavat työt.

Linnake von Fürssenin päällä olevat neljä Ruotsin vallan aikuista tykkiä puhdistettiin, puiset alustuet (lavetit) osittain uusittiin ja korjattiin. Puuosat siveltiin kahteen kertaan RUSTIKOLL-nimisellä puunkyllästys aineella, rautaosat siveltiin (maalattiin) Järvelän väri- ja lakkatehtaan tarkoitusta varten valmistamalla Pityminilakalla.

11
2
2
2
Ehrensvärd'in haudan luonna olevalle, 11 Ruotsin aikaiselle tykille tehtiin uudestaan puinen alusta, samoin kahdelle, kahden tykin ryhmälle osittain korjattiin ja uusittiin puiset alustat. Tykkien metalli ja puosat käsiteltiin Rustikoll'illa ja Pitymini-lakalla kuten edellä. Museorakennuksen seinään nojaava suuri ponttoonin ankkuri puhdistettiin ja maalattiin pitymini-lakalla. Intentantin asuinrakennuksen päädyssä olevat pronssiset Hauptisit (2 kpl) nostettiin ja asetettiin kivien varaan niin, ettei pyörät ole maan sisässä, osittain korjattiin ja puhdistettiin. Hauptitsien rauta osat maalattiin pitymini-lakalla ja puosat kahteen kertaan Otso siltavärillä. Poliisikoulun sivuilla linnake Äran sivumuurien päällä olevat seitsemän kpl tykkiä puhdistettiin ja maalattiin Pitymini-lakalla, lavetit korjattiin ja käsiteltiin kahteen kertaan Rustikoll'illa.

Harmajaan antavat, Kustaanmiekalla olevat 3 kpl. Krupin tehtaan erikoisen suurta tykkiä, (mitkä pitäisi olla eräiden tietojen mukaan aivan harvinaisia) samoin 6 kpl. Wenäläisen tehtään tykkiä puhdistettiin ja maalattiin Otso siltavärillä. Näiden tykkien sivuilla olevat rautakaiteet käsiteltiin samoin kuin tykitkin. Ne kohdat tykeissä joita ei ollut aikaisemminkaan maalattu, siveltiin maaliöljyllä. Samoin öljyttiin alustoissa olevat n.s. tykkien kääntökiskot. Näiden tykkien alustat korjattiin muurienkorjaustöiden yhteydessä.

Muurien korjauksiin myönnettyillä varoilla suoritettiin seuraavat työt:

Aluksi puhdistettiin ja parin - kolmen viikon ajan kaatopaikalle ajettiin Kustaanmiekalta, lähinnä salmea olevasta pihasta y. m. niihin vuoden 1930 kesästä alkaen kertynyt ja korjaustöiden jälkeen jäänyt törky. M.m. useita kymmeniä säkkejä kivettynttä sementtiä, pilaantunutta kalkkia, satamäärin tyhjiä mätiä säkkejä y.m. Samassa pihassa kasattiin, sinne aikoinaan hajalleen ajetut

kivet, että saatiin yleisölle kävelyteitä.

Oheellisena seuraa linnake ^AÄrasta (Kunniasta) pieni piirros mihin on punasella merkitty ne muurien sivut ja sisäholvit joissa pääasiallisesti suoritettiin entisöimis- ja korjaustöitä.

Piirroksessa merkityllä A osalla tehtiin tykkiaukkojen ulkokulmiin muutamia uusia, hakattuja kulmakiviä. Korjattiin aukkojen sivut ja samojen aukkojen alireunaan ulkopintaan asetettiin uusia kivi- (elin.s. tippa-) listoja. Sortumat muurin ulkosivu~~ssa~~ssa muurattiin uudelleen, täytettiin halkeamat ja avonaiset saumat. Muurin päältä oli kivi- (eli tippa-)lista miltei kokonaan pois. Lista saatiin muurattua ehjäksi keräilemällä sa~~a~~ilta sieltä tältä entisiä listakiviä. Muurin päälle ajettiin tarpeellinen maakerros.

Piirroksen B osalta, linnake Ährassa, purettiin pois neljä Venäläisten aikoinaan rakentamaa pajansavupiippua. Piipuista oli linnakkeen päädyssä holviaukon edessä yksi, tien puoleisella sivulla kaksi ja neljäs pihanpuolella sisänurkassa. Avattiin linnakkeen päädyssä harmaakivillä kiinimuurattu suuri holviaukko. Linnakkeen sisältä, holviaukon edestä, purettiin suuri tiilinen pajanahjo. Piipuista y.m. puretut tiilit puhdistettiin ja ajettiin säilöön Hyvä Omatuntoon. Avatun holviaukon lähimmät kaksi holvihuonetta siistittiin ajamalla niistä parin viikon ajan kaato paikalle niihin kertynyttä törkyä. Tehtiin kolmanteen holvihuoneeseen johtavaan kaariaukkoon ovi. Poistettiin avattujen holvihuoneiden ikkuna-aukoita laudat ja muurattiin aukkojen sivut osittain, ^{jo}uudestaan korjattiin rappeutuneet kohdat. Poliisikoulun pihaan johtavaan holviaukkoon miltei kokonaan uudelleen muurattiin tiiliset porrasaskeleet sivutasoineen. Pääty holviaukon ulkopuolelle täytettiin tarpeellinen tiemaa ja hiekoitettiin holvihuoneiden maapermannot. Korjattiin ikkuna-auko^{ja} ja päädyssä olevan puolipyöreän kaariaukon puukarmit, nämä, samoinkuin kaikki linnakkeen puosat siveltiin Rustikoll'illa.

Muuripiirroksen C osalla oli seinässä noin parikymmentä puuparrua, entisen Venäläisen liiterin tukipuita, kiinitettynä 1" rautapulteilla harmaakivimuuriin. Nämä parrut kiskottiin irti ja poistettiin. Korjattiin muuriosan sortumat, täytettiin halkeamat ja avonaiset saumat..

Piirroksen D osalla täytettiin halkeamat ja avonaiset saumat.

Linnake Delvig'issä maalattiin pityminilakalla ikkuna-aukko^{issa} raytakallertit. Samoin linnake Carpelanin porttien rautaosat. Porttien puuosat siveltiin Rustikoll'illa. Linnake von Fersenin porttikäytävän ovet maalattiin Rustikoll'illa.

Suomenlinnaan jääneet työkalut lueteltiin ja jätettiin Hyvä Omantunnon läheiseen liiteriin.

Töiden loppukatselmuksen suorittivat arkkitehti A. W. Rancken ja Suomenlinnan museon Intendentti lokakuun 5 päivänä 1937.

Määrärahojen käyttö jakaantuu:

<u>Tykit:</u>	Värejä ja lakkoja	Smk.	2,527:30
	Työtä	"	6,242:--
	Puu- y.m. aineta ja työvälineitä	"	782:10
	Laivalippuin ja tavarain kuletuks.	"	447:--
	Määrärahasta käytettiin		9,998:40
	- " - palautettiin		1:60
	Määräraha oli	Smk.	10,000:--
			=====
<u>Muurit:</u>	Työtä	Smk.	17.166:--
	Tarvikkeita sementti, kalkki y.m.	"	1.789:30
	Laivalippuin ja tavarain kuletuks.	"	571:--
	Työkaluja	"	473:40
	Määrärahasta käytettiin	Smk.	19,999:70
	- " - palautettiin	"	-:30
	Määräraha oli	Smk.	20.000:--
			=====

Oheellisena seuraa 8 kpl valokuvia joissa on kussakin selostus kuvan takana.

Helsingissä marraskuun 4 päivänä 1937.

.....*O. Y. Kuusela*.....